

Treća ovogodišnja Skupština Hrvatske državne samouprave u Prisiki



Prevoditeljski kamp „László Németh“
9. stranica



Sporazum o suradnji
10. stranica



Na „bratvi“ kod obitelji Horvat
14. stranica

Stoljetni zgubitak

Živimo u nevjerovatnoj trki vremena, a sad i ov prokleti viruš je od nas zeo mnoge priredbe, druženja, prilike spravišća. Vjerojatno tako se je moglo zgodati da smo lakovjerno pozabili i na naš stoljetni zgubitak. Na našega trojezičnoga kantor učitelja, domoljuba, pjesnika, školskoga direktora u Prestegu. Naime, rođeni Maloborištofac File Sedenik 16. junija pred stovima ljeti je u ugarskom selu Peresztegu/Prestegu (blizu Koljnofa) napustio ov svijt, kade i počiva. Njegov zanemareni, srušeni grobni spomenik u cimiteru dotičnoga sela su 2003. ljeta našli ondašnji tajnik DGHU-a, Geza Völgyi st. i povjesničar, akademik dr. Nikola Benčić. Zahvaljujući njim na 150. obljetnicu rođendana ovoj znamenitoj ličnosti gradišćanskohrvatske kulture i književnosti, otkrivena je na školskoj stijeni spomen-ploča i postavljen grobni spomenik u novom ruhu. 6. julija 2012. ljeta tako je bilo to svečevanje ganutljivo s tamburaškom glazbom, s riči akademika i izložbom u školi da sam naivno mislila, sad ćemo se, vrime na vrime, skupaspraviti na tom mjestu, recitirati Sedenikove pjesme, iako iz, od njega sastavljenoga, crikvenoga jačkara i danas se pjeva pri naši hrvatski maša. Za Crikvu je priredio 1902. ljeta i molitvenik „Srce Jezušev“, a kasnije „Svete Ceremonije“. No, čini mi se Sedenikova veličina, i ne samo njegova, u spominku hrvatskoga naroda gine. S jedne strane smo postali nezahvalni, s druge strane pak i nevjerni, tamni stražari naše dične povijesti. Sedenikovo djelovanje u službi hrvatskoga naroda je univerzalno i uzorno i za to jer prvi je pokušio sabrati naše književnike u naučno-popularnu knjigu „Naši pisci i književnost“. Kako je rečeno i na toj proslavi, on je u jednoj peršoni „propagirao“ zapadnougarsko panonsko jedinstvo. Tu cjelinu, ku su onda Prvi svitski boj i Trianon srušili, a komunizam zničio. File Sedenik suprot naše popustljivosti, u stoljetnom zgubitku i danas svitli, jer je imao volju, snagu i odanost cili žitak služiti i učiti mlado pokoljenje na neprestalnu ljubav prema svojemu narodu, svojemu hrvatskomu jeziku, Domovini i kršćanskoj vjeri iz jednoga ugarskoga naselja. Dužni smo mu...sa spominjanjem, čuti i štanjem. Zato i mislim da nije slučajno da mi je uprav pred kratkim poslana njegova zbirka pjesam, uz ostalo i s ovimi štrofami: „Ugarska mi domovina,/ V krilu čuva očev stan./ Ko se bolje ljubiti ima,/ To povidat ti ne znam./ Ovu j' mene -po hrvatsku -/ Majka ljubiti učila,/ Za nju molit - u dob svaku, - Od srca si željila...“ *Tiho*

Glasnikov tjedan



Sadašnji politički položaj Hrvata u Mađarskoj uz ostalo uokviruju i brojevi popisa stanovništva iz 2011. godine. Politički predstavnici Hrvata u svojim izjavama nerijetko izjavljuju kako sve ovisi o brojkama. Da o brojka-

ma, bodovima i statistici te ažuriranju, dobroj administraciji i zapisniku može ovisiti dosta toga ne dvojim. Svjedoci smo istoga. Svejedno, popis stanovništva je važna stvar, a pogotovo za pripadnike manjinskih zajednica, ili kako se oni nazivaju narodnosti u Mađarskoj je također pokazatelj brojnih stvarnih (statističkih) stanja. Za kojima se može u svakom trenutku posegnuti i na koje se može pozivati. Sama zajednica pažljivim iščitavanjem istih može kroz done-senu strategiju štošta unaprijediti. Važno je znati što brojke pokrivaju. Tako, primjerice, posljednji popis i njegovi podaci imaju znatan utjecaj na moguće formiranje manjinske samouprave u nekom naselju. Ako u datom naselju nema 25 Hrvata ne može se inicirati utemeljenje manjinske samouprave. To se primjenjivalo na posljednjim dvama lokalnim i narodnosnim izborima 2014. i 2019. godine. Podaci popisa iz 2021. će određivati položaj istih (bar po sadašnjoj važećoj normi) i na izborima 2024. i 2029. godine. Čuje se čarobna riječ „barem da su dvadeset i petero članovi hrvatske zajednice“, jer ako ne bude tako nećemo imati političku organizaciju u nekim povijesno hrvatskim naseljima. U kojima i danas žive potomci

nekadašnjih Hrvata, koji doduše ne znaju hrvatski jezik ali imaju osjećaj i identitet te će se možda jezično i kulturno vratiti svojem narodu. Popis stanovništva je ozbiljna stvar za Hrvate u Mađarskoj, jer su trenutno jake inicijative koje dijele i unose zbrku kod korištenja imena hrvatskih etničkih skupina Raca, Bunjevaca, Šokaca i ostalih, iako u mjestima gdje oni žive djeluju hrvatske samouprave. Jer tu je rubrika ostali, koja može izazvati pometnju ako se ne iskomunicira na pravi način. Pitanja o narodnosti su osjetljiva pitanja upitnika. Popis će se obavljati putem inter-

„Popis stanovništva
2021. godine
u Mađarskoj.“

intervjua i samostalnim ispunjavanjem obrasca elektroničkim putem preko web stranica nadležnih tijela. Popis će se obavljati dva mjeseca od 1. svibnja do 28. lipnja.

Ne znam kada ćemo imati priliku predočiti izgled upitnika našim čitateljima. Jer mogao bi to biti početak priče o važnosti popisa za Hrvate u Mađarskoj. U političkom diskursu ovih dana govori se kako je ogromna odgovornost na hrvatskim mjesnim samoupravama koje bi trebale, ako nemaju, što prije uspostaviti dobar odnos s bilježnikom i potruditi se da imaju svoje ljude među popisivačima. Sve o zakonskoj regulativi popisa stanovništva 2021. pročitajte u Zakonu (2018. évi Cl. törvény a 2021. évi népszámlálásról) objavljenom 18. prosinca 2018. godine

Na takozvana osjetljiva pitanja, pa tako i na pitanja o narodnosti, materinskom jeziku nije obavezno odgovoriti, a za razliku od posljednja dva popisa stanovništva iz 2001. i 2011. mora se upisati i ime ispitanika. Nakon ispunjavanja upitnika i zatvaranja istoga sustav će automatski upitnik učiniti anonimnim i tajnim.

Branka Pavić Blažetin

Pratite medijske platforme Medijskog centra Croatica!

MEDIJSKI CENTAR *Croatia*

www.glasnik.hu

Tiskano izdanje Hrvatskoga glasnika – svakoga petka u Vašem domu. Čitajte i širite Hrvatski glasnik "oazu hrvatske pisane riječi u Mađarskoj"!

Facebook profil Hrvatski glasnik - dnevni tisak - budite obaviješteni prateći Hrvatski glasnik! radio.croatia.hu – 24 sata glazbe, utorkom, četvrtkom i petkom od 18 sati radijske emisije s ponavljanjima drugoga dana u 10 sati!

Croatia TV - tjedni prilog! Budite naši prijatelji, pratite Medijski centar Croatia i preko Facebookovih profila: Hrvatski glasnik; Radio Croatia; Croatia TV!

Treća ovogodišnja Skupština Hrvatske državne samouprave u Prisiki

Nakon sjednica u Budimpešti i Baji te razdoblja izvanrednog stanja, sukladno Poslovniku, u subotu, 19. rujna, u prostoriji prisičke Zbirke sakralne umjetnosti Hrvata u Mađarskoj održana je treća ovogodišnja Skupština Hrvatske državne samouprave. Nakon čestitki koje su povodom predstojećeg rođendana upućene svećeniku Štefanu Dumoviću, ujedno i osnivaču institucije koja je ugostila Skupštinu, kao i predaje vitrine s njegovim izloženim odličjima, nazočni su mogli razgledati i otkriti bogatstvo Zbirke, koja je svoja vrata posjetiteljima po prvi put otvorila 2008. godine.



Rodna kuća svećenika Štefana Dumovića je danas Zbirka sakralne umjetnosti

Zbog sigurnosnih mjera protiv koronavirusa prije sjednice svim sudionicima podijeljene su maske, nakon čega je predsjednik Ivan Gugan utvrdio, kako Skupština ima kvorum, budući da se od ukupno 31 člana odazvalo njih 28. Za ovjeroviteljicu zapisnika jednoglasno je izabrana Đurđa Gregeš Sigečan. Prije prihvaćanja dnevnog reda predsjednik Gugan predložio je izmjenu 2. točke dnevnog reda. Naime, Ministarstvo ljudskih resursa rad škola u vlasništvu HDS-a podupire s 15 milijuna forinti, što Skupština treba prihvatiti. Druga izmjena odnosila se na 6. točku dnevnog reda, „Raspisivanje postupka javne nabave za proširenje zgrade Hrvatskog vrtića, osnovne škole i učeničkog doma Santovo“ (II. faza). Nakon konzultacija sa stručnjacima predsjednik Gugan predložio je da se 70 milijuna forinti namijenjenih za proširenje zgrade Hrvatskog vrtića, osnovne škole i učeničkog doma Santovo uvrsti u ukupni proračun projekta, koji će iznositi oko 300-350 milijuna forinti. Radovi na proširenju školske zgrade započet će tek 2021.-2022. godine. Međutim, projekti još nisu gotovi, pa je predloženo da se ta točka skine s dnevnog reda, zatim je predsjednik predložio prihvaćanje sljedećeg dnevnog reda: 1.) Izvješće predsjednika o radu između dvije Skupštine, izvješće o izvršenju odluka kojima je istekao rok, izvješće o odlukama za koje je bio ovlašten predsjednik. 2.) Rebalans proračuna Hrvatske državne samouprave, Ureda i institucija za 2020. godinu. 3.) Imenovanje predsjednika (člana) Nadzornog odbora Hrvatskog kazališta Pečuh. 4.) Izmjene osnivačkog dokumenta Hrvatskog kazališta Pečuh. 5.) Rasprava o delegiranju člana u Pododbor za narodnosne potpore društva „BGA Zrt.“ 6.) Donošenje odluke o zavođenju imena u registar narodnosnih imena. 7.) Pri-

preme za priredbu „Državni dan Hrvata“. 8.) Pripreme za osnivanje Hrvatskog internata „Collegium Croaticum“. 9.) Donošenje odluke o proširenju i provedbi Programa stipendiranja manjinskih pedagoga. 10.) Obavijest o nadzoru Vladinog ureda Željezne županije u Hrvatskom vrtiću i osnovnoj školi Mate Meršić Miloradić. 11.) Usvajanje odluke o imenovanju ravnatelja Znanstvenog zavoda Hrvata u Mađarskoj – na prijedlog kandidata ovaj dio sjednice bio je zatvoren za javnost. Skupština je jednoglasno prihvatila dnevni red.

Izvješće predsjednika o radu u razdoblju između dvije Skupštine

U razdoblju između 4. srpnja i 11. rujna predsjednik je nazočio sjednici Saveza narodnosnih samouprava i sjednici Odbora za manjine Mađarskog parlamenta, održao sastanke s državnim tajnikom Miklósom Soltészom i čelnicima institucija u vlasništvu Hrvatske državne samouprave te obavio informativnu konzultaciju s predstavnicima Državne riznice. Nadalje, sudjelovao je na otvorenju Kulturnog centra bačkih Hrvata i sjednici Odbora za školstvo, položio kamen temeljac u Obrazovnom centru Miroslava Krležu i obavio sastanke s predsjednikom Saveza hrvatskih društava u Sloveniji Đaninom Kutnjakom, dogradonačelnikom Pečuha, čelnicima medijske kuće MTVA, ravnateljem Hrvatskog kazališta i glavnom urednicom „Zornice“. Osim navedenih aktivnosti pozdravio je Prisičane povodom mjesnog Dana Hrvata, čestitao 80. rođendan Matiji Mandić Gohar u Dušniku, posjetio Bošnjačko sijelo u Kukinju, otvorio novu školsku godinu u Vrtiću i osnovnoj školi Mate Meršić Miloradić u Sambotelu, položio vijenac na spomenik banu Franji Vlašiću u Dombóváru, čestitao zlatomisniku Štefanu Dumoviću u Hrvatskom Židanu, nazočio skupštini Saveza Hrvata u Mađarskoj, sudjelovao u županijskom hodočašću u Đudu i usavršavanju pedagoga u Budimpešti te vodio pregovore o proširenju školske zgrade u Santovu. Gore navedene aktivnosti predsjednik je iznio u pismenom izvješću, koje je nadopunio rekavši kako je nedavno prisustvovao sahrani istaknutog člana hrvatske zajednice dr. Miše Mandića. Izvješća su prihvaćena bez pitanja i primjedbi.

Rebalans proračuna Hrvatske državne samouprave, Ureda i institucija

Prije usvajanja rebalansa proračuna Hrvatske državne samouprave, Ureda i institucija predsjednik Gugan podsjetio je članove Skupštine kako je početkom godine proračun prihvaćen s manjkom od 60 milijuna forinti. U međuvremenu je – slično dru-

gim narodnosnim državnim samoupravama u Mađarskoj - inicirano potpisivanje sporazuma o sufinciranju rada škola. Nažalost, molba je odbijena zbog nedostatka financijskih sredstva. Naime, zbog pandemije Covid-19 potrošena su pričuvna financijska sredstva iz proračuna ministarstva. Na sastanku državnih tajnika Zoltána Maruzse i Miklósa Soltésza dogovoreno je da će 15 milijuna forinti potpore omogućiti državni tajnik, a 15 milijuna Ured predsjednika Vlade. Obećano je da će se preostali iznos od 20 milijuna staviti na raspolaganje do kraja godine. Potom je Skupština jednoglasno prihvatila financijsku potporu od 15 milijuna forinti.

Prije usvajanja rebalansa proračuna zamjenica predsjednika Angela Šokac Marković predložila je da se prema zakonskim odredbama predsjedniku Ivanu Guganu isplati materijalna kompenzacija (cafeteria). Prijedlog je usvojen.

Nakon toga prihvaćen je rebalans proračuna Hrvatske državne samouprave, Ureda i institucija. Ukupni prihodi na taj način iznose 2 143 410 629 forinti, a rashodi 2 143 410 629 forinti.

Imenovanje člana Nadzornog odbora i izmjena osnivačkog dokumenta Nefitnog poduzeća Hrvatsko kazalište Pečuh

Nakon što je HDS 2018. godine preuzeo Hrvatsko kazalište Pečuh uspostavljen je tročlani Nadzorni odbor s dva člana zadužena za stručne programe i kulturu (Stipan Filaković i dr. Andrija Handler), dok je treća članica bila odvjetnica, koja se u međuvremenu zaposlila u Ministarstvu vanjskih poslova i pismeno odrekla članstva. Umjesto nje kandidirao se mladi odvjetnik koji će se baviti gospodarskim i pravnim pitanjima. U ime Odbora za pravna pitanja predsjednica Marija Pilšić za trećeg člana Nadzornog odbora predložila je dr. Jánosa Kapitány, što je Skupština prihvatila. Istodobno, izmijenjen je i osnivački dokument Hrvatskog kazališta Pečuh, kako je navedeno pod 4. točkom dnevnog reda.

Delegiranje člana u Pododbor za narodnosne potpore društva BGA Zrt.

Dosad je člansku dužnost obnašala Angela Šokac Marković, koja je ponovno predložena za članstvo, dok je po prijedlogu dr. Franje Pajrića protukandidat bio dr. Šandor Horvat. Kandidati su prihvatili kandidaturu, a većinom glasova za člana Pododbora



David Gregeš, Ivan Guga i Angela Šokac Marković

za narodnosne potpore u društvu BGA Zrt. izabrana je Angela Šokac Marković.

Donošenje odluke o zavođenju imena u registar narodnosnih imena

Na zahtjev roditelja Skupština je razmotrila mogućnost zavođenja muškog i ženskog imena Borna i ženskog imena Zoe u registar narodnosnih imena. Ravnatelj Znanstvenog zavoda Hrvata u Mađarskoj dr. sc. Stjepan Blažetin naglasio je kako nije sigurno da o tome treba odlučivati jedno političko tijelo, jer svaki roditelj ima pravo nazvati svoje dijete bilo kojim imenom. Izrazio je mišljenje da bi se popis imena trebao digitalizirati i objaviti te ažurirati na mrežnoj stranici HDS-a, kako to rade i Nijemci u Mađarskoj. U raspravu se uključio i dr. Franjo Pajrić, rekavši kako je imao isti problem zbog kojeg se morao obratiti Mađarskoj akademiji znanosti, a kako je rečeno, takva praksa još uvijek postoji. Marija Pilšić je kao bivša matičarka dodala da imena koja nisu zavedena u registar ne mogu upisivati u matičnu knjigu. Glasnogovornik Hrvata u Mađarskom parlamentu Jozo Solga je naglasio kako Skupština radi zaštite interesa hrvatske zajednice i hrvatskog korpusa ima pravo prihvatiti hrvatsko ime. Marija Pilšić je u ime Odbora za pravna pitanja predložila da se u registar zavede muško i žensko ime Borna, dok je Zoe žensko ime grčkog podrijetla pa se ne bi trebalo uključivati u registar hrvatskih imena. Prijedlozi Odbora su prihvaćeni i izglasani.

Pripreme za priredbu „Državni dan Hrvata“

Zbog rasta broja oboljelih od koronavirusa na Državnom danu Hrvata, kako je rekao predsjednik Ivan Guga, u dvorani bi se moglo smjestiti najviše petsto ljudi pa su predsjednik Hrvatske samouprave Budimpešte Stipan Đurić i savjetnik dr. Dinko Šokčević predložili da Skupština prema prijedlogu Odbora za kulturu razmisli o odgađanju ovogodišnjeg Državnog dana Hrvata u Budimpešti. Predsjednik je predložio da se ta državna priredba poput državnog hodočašća odgodi, dok bi se odličja uručila na ovogodišnjoj zadnjoj Skupštini. Predsjednica Odbora za kulturu Marijana Balatinac dr. Al-Emad predložila je da se odličja uruče sljedeće godine, što bi bilo svečanije. Kasnije je odustala od svog prijedloga. Skupština je nakon toga izglasala odgađanje Državnog dana Hrvata u Budimpešti. Dr. sc. Stjepan Blažetin skrenuo je pozornost kako u novom sazivu Skupštine više ne postoji Odbor za kulturu, vjerska pitanja



Gradišćanci pod maskom

i sport (kako je krivo navedeno u dnevnom redu), jer su to sad tri samostalna odbora, a zajednički naziv više se ne koristi.

Pripreme za osnutak Hrvatskog internata „Collegium Croaticum“

Predsjednik je izvjestio Skupštinu kako će se osnutkom internata za mlade koji studiraju u Budimpešti omogućiti uvjeti potrebni za nesmetane studije. Internat bi se trebao smjestiti u stanu koji je kupilo neprofitno društvo „Croatica“, gdje se radovi privode kraju. Odlučeno je da se o pokretanju internata izvijeste sve samouprave, hrvatske institucije i civilne udruge, a u slučaju pozitivnih reakcija trebao bi se začeti proces prilagodbe rada te institucije.

Donošenje odluke o proširenju i provedbi Programa stipendiranja manjinskih pedagoga

Jednoglasno je prihvaćen javni poziv Programa koji je pokrenut prije 3-4 godine za učitelje i nastavnike posredstvom Njemačke državne samouprave i njene pedagoške institucije.

Obavijest o provedenom nadzoru Vladinog ureda u Hrvatskom vrtiću i osnovnoj školi Mate Meršić Miloradić

Nadzor Vladinog ureda Željezne županije proveden je prije nekoliko tjedana. Kako je izjavio predsjednik Gugan, prema zaključcima nadzora sve funkcionira besprijekorno te je čestitao svima koji su u to uložili napore.

Rasprava o aktualnim pitanjima

Dr. Franjo Pajrić upozorio je Skupštinu da se umjesto suštinskih previše bavi tehničkim pitanjima. Tako bi se, primjerice, u uvjetima današnje krize trebalo razmisliti o smanjenju potpune HDS-ove ovisnosti o državi. Naglasio je da bi se od toga HDS trebao zaštititi i čim prije postići da ne stoji 100% na jednoj nozi, kad cijeli sustav pada. Nakon toga je rekao kako se u Koljnofu želi postaviti spomen-karta Velike Mađarske, što tamošnji Hrvati shvaćaju za svojevrsnu provokaciju. Taj je problem, prema njegovim saznanjima, prije Skupštine upoznao i predsjednik HDS-a, koji je koljnofskom načelniku rekao da se radi isključivo o lokalnom problemu.

Po mišljenju dr. Pajrića Skupština bi o tome trebala imati zajednički stav. „Ako se taj problem na međunarodnoj sceni podigne na razinu skandala, trebamo nekog imati iza sebe, zato je



Ponovno izabrani ravnatelj Znanstvenog zavoda Hrvata u Mađarskoj dr. sc. Stjepan Blažetin u razgovoru sa v.d. direktorom muzeja, dr. sc. Andrašom Handlerom



Trenutak glasanja

potreban stav HDS-a, kao vrhovnog tijela Hrvata u ovoj državi“, opravdao je svoj prijedlog dr. Franjo Pajrić. Predsjednik Gugan odgovorio je kako je teško govoriti o Trianonu i takvim obilježjima dok pojedina hrvatska naselja „slave“ Trianonski sporazum. Jozo Solga je izjavio kako se trebaju koristiti zakonom zajamčena prava, te bi Hrvatska samouprava Koljnofa trebala na sjednici argumentirati svoj zahtjev i staviti veto na odluku Mjesne samouprave. „O Bunjevcima smo imali raspravu, zašto se onda Skupština želi ograditi od ovog problema?“ upitao je dr. Šandor Horvat pridodavši: „Više puta je rečeno, kako su najvjernija sela za ili protiv Trianona. Moje selo je jedno od tih vjernih sela, pa mislim da se naši preci nisu tada izjasnili da žele ostati ovdje u Mađarskoj, nekim bi našim Hrvatima danas bilo drago, jer ne bi bilo gradišćanskih Hrvata u zapadnoj Mađarskoj. To je političko i povijesno pitanje, ali da se HDS mora izjasniti o tome, to je za mene sasvim jasno“, rekao je dr. Horvat. Tog je mišljenja i dr. sc. Stjepan Blažetin, koji je naglasio, kako je rečeno povijesno razdoblje bolno i za Hrvate u Mađarskoj, o čemu se jako malo govori. Ponudio je pomoć Znanstvenog zavoda Hrvata u Mađarskoj u organizaciji skupa ili tribine, naglasivši kako je Zavod Trianon tematizirao prije dvije godine na međunarodnom skupu, ali iz zajednice nije bilo odaziva predavača na ponuđenu temu, pridodavši kako se trebaju stvoriti uvjeti za raspravu o tom razdoblju. Viktor Kohuth upitao je predsjednika Gugana zašto nitko nije odgovorio na poziv Hrvata iz Büka: radi se o vrlo aktivnoj maloj zajednici, koja tradicionalno ljeti održava Hrvatski kulturni festival. Predsjednik Gugan odgovorio je da je prethodnih godina često posjećivao priredbe, ali nemoguće je stići na sve priredbe 113 hrvatskih samouprava. Viktor Kohuth istodobno je predložio HDS-u rješenje, rekavši kako bi se uvođenjem potpredsjedničke dužnosti bez naknade lako moglo omogućiti sudjelovanje HDS-a na takvim regionalnim priredbama. Predsjednik je odgovorio da takav status nema niti jedna regija, a za zamjenicu predsjednika HDS-a izabrana je Angela Šokac Marković. Usto u svim regijama rade profesionalni suradnici HDS-a, pa tako i u Zbirki sakralne umjetnosti, koji su spremni osim organizacije priredbi pomoći i hrvatskim samoupravama. Jozo Solga rekao je kako niti na jednu priredbu nije primio poziv Hrvatske samouprave Büka, a nije pozvan ni na konzultacije o zakonskim promjenama ili drugim pitanjima, premda bi bilo vrlo važno sudjelovati na službenoj sjednici, poput one koja će se 5. listopada održati u Starom Gradu.

Na zatvorenoj sjednici imenovan ravnatelj Znanstvenog zavoda Hrvata u Mađarskoj

Na zahtjev jedinog kandidata sjednica je bila zatvorena za javnost. Kako doznajemo Skupština je na mandat od četiri godine u dužnosti ravnatelja Znanstvenog zavoda Hrvata u Mađarskoj ponovno potvrdila dr. sc. Stjepana Blažetina. MCC

Hrvatsko proštenje u Baćinu

Mala Gospa proslavljena hrvatskom misom i druženjem

U organizaciji mjesne Hrvatske samouprave u utorak, 8. rujna u bačko-kiškunskom naselju Baćinu misnim slavljem na hrvatskom jeziku proslavljeno je tradicionalno hrvatsko proštenje. Iako racki Hrvati mjesečno, odnosno na drugi dan Božića, Uskrsa i Duhova imaju hrvatske mise, posebnost blagdana Male Gospe je što tada cjelokupnu misu na hrvatskom jeziku služi gostujući hrvatski svećenik.

„Baćinci su i u najtežim danima, na sam blagdan proslavljali župno proštenje, a tako je i danas. Premda je utorak, vjernici su se doista okupili u lijepom broju. Osim mještana došli su i oni koji više ne žive u Baćinu, a slavlje je uveličalo i nekoliko uzvanika“, ponosno nam je rekao predsjednik Hrvatske samouprave Franjo Anišić.

Kako se proštenje oduvijek održava na blagdan Male Gospe, prijepodne je održana velika misa na mađarskom jeziku koju je služio kalačko-kečkemetski nadbiskup. Tom prigodom nadbiskup Bábel blagoslovio je obnovljene vanjske dijelove župne crkve, zvonik s križem i lijepo uređeno okruženje. Poslijepodne je održano tradicionalno misno slavlje na hrvatskom jeziku, koje je i ove godine predvodio mohački župnik-dekan, velečasni Ladislav Bačmai.

U ime domaćina okupljene je na početku mise pozdravila zastupnica hrvatske samouprave Marija Bencze Takács, posebno istaknuvši velečasnog Ladislava Bačmaja i zahvalivši mu se na odazivu. Među uzvanicima pozdravila je predsjednika Saveza Hrvata u Mađarskoj Josu Ostrogonca, predsjednika Županijske hrvatske samouprave Josu Šibalina, dopredsjednicu Hrvatske državne samouprave Angelu Šokac Marković, ravnatelja Kulturnog centra bačkih Hrvata Mladena Filakovića, načelnika Csabu Fekete te novinara Hrvatskog glasnika, autora ovih redaka.



Misno slavlje predvodio je velečasni Ladislav Bačmai



Obnovljena župna crkva

„Danas je Marijin rođendan, a rođendani su uvijek sretni i radosni dani. Osobito su sretni majčini rođendani. Kao što svaka majka živi za svoju djecu, tako i nas naša Nebeska Majka okuplja oko sebe i s ljubavlju prati kroz život, dijelivši s nama naše radosti, naše teškoće i sve ono što nam život donosi“, naglasio je među ostalim velečasni Bačmai u svojoj prigodnoj propovijedi, koju je posvetio rođenju Bogorodice, Blažene Djevice Marije. Ukazavši na primjer Marijine obitelji, njezin život i očuvanje vjere, velečasni Bačmai i ovaj put pozvao je vjernike da osim vjere očuvaju materinski jezik i hrvatski identitet.



Domaćini i uzvanici na misi

Misno slavlje uljepšala su čitanja na hrvatskom jeziku i stare racko-hrvatske crkvene pjesme koje je na orguljama pratio almaški kantor baćinskih korijena István Aradi.

Poslije mise proslava je nastavljena s domaćim pjevačkim zborom „Ružmarin“, koji je izveo nekoliko starih racko-hrvatskih pjesama. Druženje domaćina, članova pjevačkog zbora, gostiju i uzvanika nastavljeno je u gostionici „Vinograd“ s razgovorima uz zajedničku večeru, dobru kapljicu vina i domaće kolače.

S.B.

Baćino



Na blagdan Male Gospe, 8. rujna nadbiskup kalačko-kečkemetski dr. Balázs Bábel blagoslovio je obnovljenu župnu crkvu koja je nakon unutarnje obnove uljepšana i izvana. Nadbiskup je u prijepodnevnim satima prikazao i svečano misno slavlje povodom župnog proštenja. U popodnevnim satima u organizaciji Hrvatske samouprave služena je tradicionalna misa na hrvatskom jeziku.

Mohački Hrvati i Sveti Filip i Jakov – prijateljstvo koje traje

„Osluhni nutarnje zvono“

Veze između grada Mohača i naselja Sv. Filip i Jakov u Općini Sv. Filip i Jakov na dvadesetak kilometara od Zadra su više nego prijateljske, a njegovanju toga prijateljstva zasigurno uveliko doprinosi hrvatska zajednica grada Mohača putem Udruge Čitaonica mohačkih Šokaca i Hrvatske samouprave Mohača na čelu s Đurom Jakšićem. Tako je on u društvu predsjednika Čitaonice Mohačkih Šokaca Stipe Bubrega 14. kolovoza boravio u Sv. Filip i Jakovu na svečanoj sjednici vijeća povodom Dana općine i blagdana Svetog Roka zaštitnika Filipijanaca, te promocije monografije KUD-a Sv. Roko „Osluhni nutarnje zvono“, u kojoj je predstavljen dugogodišnji rad i djelovanje ovog društva utemeljenog prije dvanaest godina. Predsjednik tog društva Ivo Eškinja Lantana prije desetak godina obratio se tadašnjem predsjedniku Čitaonice mohačkih Šokaca Đuri Jakšiću tražeći suradnju i priliku učenja šokačkih mohačkih plesova. Zakucao je na prava vrata te je suradnja počela i traje do danas, oplemenivši se kroz potpisivanje povelje o prijateljstvu grada Mohača i Sv. Filipa i Jakova 2014. godine. Filipijanski načelnik Zoran Pelicarić je također motor te suradnje. Prvi su Filipijanci došli u Mohač, a naši su ih Hrvati zdušno primili u svoje kuće i bili izvr-



U vrijeme pandemije kod prijatelja u Svetom Filipu i Jakovu

oduševljavaju brojne turiste te predstavljaju i mohačke buše, pri čemu je boravak u Sv. Filip i Jakovu ujedno prilika za kratko ljetovanje.

Bratimljenje i suradnja između Općine Sv. Filip i Jakov i grada Mohača započela je potpisivanjem Sporazuma o suradnji i uspostavljanjem prijateljskih odnosa 18. svibnja 2014. godine. Potpisivanje istoimenog Sporazuma dogodilo se u Sv. Filip i Jakovu u sklopu Dana Općine 17. kolovoza 2014. godine. „Suradnja obuhvaća razvoj grada i općine, gospodarstvo, programe Europske unije, kulturu, turizam, sport, obrazovanje, poljoprivredu, razmjenu iskustava između zastupnika samoupravnih, obrazovnih i civilnih udruga“, rekao mi je počasni predsjednik Čitaonice mohačkih Šokaca Đuro Jakšić.

Dodaje kako je KUD Sv. Roko 2018. godine organizirao Prvi susret Hrvata iz europskih zemalja „Do budućnosti tragovima vlastite prošlosti“. O promociji monografije KUD-a Sv. Roko „Osluhni nutarnje zvono“ rekao mi je da je bila jako lijepa, zahvalivši se i ovim putem Ivi Eškinji na pozivu i gostoprimstvu. Monografija obuhvaća fotografsku i dokumentarnu građu KUD-a Sv. Roko, od početaka do danas te govori o svima onima koji su proteklih godina bili vezani za njegov razvoj. Dio te priče su i šokački Hrvati u Mohaču i grad Mohač, koji su i ovoga puta dočekani s ljubavlju i otvorena srca.

Branka Pavić Blažetin



Đuro Jakšić i Stipa Bubreg sa svojim domaćinom

ni domaćini, dok su sljedeće godine članovi folklorne skupine Čitaonice mohačkih Šokaca boravili u Sv. Filip i Jakovu, predstavivši dio bogate folklorne baštine šokačkih Hrvata iz Mohača.

Tako je počela suradnja koju odlikuje niz susreta kroz godinu. Ona se ubrzo proširila na razinu mjesnih uprava kroz sport i suradnju drugih civilnih društava u gradu Mohaču, pa i drugih mohačkih folklornih skupina. Filipijanci su gosti Mohačana za blagdan Sv. Ivana Nepomuka, za pohod bušara i pranje na Dunavu, ali sudjeluju i na međunarodnom folklornom festivalu 20. kolovoza.

Mohački Hrvati vodili su svoje goste na izlet u Budimpeštu, gdje ih je primio veleposlanik Republike Hrvatske te u Peču, a oni pak u Sv. Filipu i Jakovu gostuju svake godine na blagdan Velike Gospe i Sv. Roka te Dan općine. Njihovi redoviti nastupi

Plesačnice u Udvaru

Hrvatska samouprava Udvara četiri petka kroz dva protekla mjeseca organizirala je plesačnice, rekla nam je predsjednica Hrvatske samouprave Marta Barić Rónai. Plesačnice su organizirane uz potporu Središnjeg državnog ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske. Na otvorenom prostoru kroz dva sata druženja umjetnički voditelj KUD-a „Baranja“ Đuro Jerant uz glazbenu pratnju Tomice Božanovića i prijatelja podučavao je sve zainteresirane plesnim koracima. A kako saznajemo njih je znalo biti i do sedamdesetak.

Prva datirana hrvatska tiskana latinična knjiga „Bernardinov lekcionar 1495“

Prva datirana hrvatska tiskana latinična knjiga „Bernardinov lekcionar 1495.“ objavljena je u izdanju Instituta za hrvatski jezik i jezikoslovlje iz Zagreba.

Riječ je o modernoj transkripciji kapitalnog izdanja i iznimno vrijednom prinosu proučavanju povijesti hrvatskoga jezika, koji je nakon 525 godina dostupan stručnjacima i ljubiteljima hrvatskoga jezika, kaže se u priopćenju Instituta.

Za tisak su ga priredili institutski znanstvenici Vuk-Tadija Barbarić i Kristina Štrkalj Despot. „Bernardinov lekcionar“ iz 1495., poznat i kao „Lekcionar Bernardina Splićanina“, prva je hrvatska datirana tiskana knjiga na latinici (inkunabula). Lekcionari su zapravo zbirke biblijskih tekstova koji se čitaju na misi, poredani tako da odgovaraju crkvenoj godini.

Knjiga je pisana vrlo lijepim i dotjeranim narodnim čakavskim jezikom, čime je bila u skladu s onodobnim europskim renesansnim nastojanjima da se književnost, pa i liturgija i biblijski tekstovi, približe narodu, kaže se u priopćenju i dodaje da je u tom smislu idealna za ispunjavanje temeljnih zadaća Instituta.

Cilj je ovoga institutskoga i općenito filološkoga posla dakako sačuvati ta pojedinačna djela za buduće generacije, ali svakako i na temelju filološke obrade velikog broja takvih tekstova i uporabom suvremenih jezičnih tehnologija omogućiti točnije i mnogo potpunije opise razvoja hrvatskoga jezika – njegova rječničkoga blaga i njegova gramatičkoga sustava.

Jedna je od temeljnih zadaća Instituta za hrvatski jezik i jezikoslovlje upravo objelodanjanje bogate hrvatske jezične baštine, odnosno priređivanje pretisaka, transkripcija, transliteracija i popratnih studija o tim važnim svjedocima razvoja hrvatskoga jezika. Taj posao najčešće uključuje široj javnosti manje poznata djela, no katkad, kao što je slučaj s „Bernardinovim lekcionarem“, riječ je o iznimno važnim djelima koja označuju određene povijesne prekretnice, kaže se.

Bernardin Splićanin zapravo je fra Bernardin Drivodilić podrijetlom s otoka Brača, koji je bio redovnik samostana sv. Frane u Splitu. U tom je samostanu fra Bernardin djelovao i kao inkvizitor, pa je bio u izvrsnoj poziciji da upravo on izda prvi hrvatski latinični lekcionar, za kojim je postojala velika potreba u bogoslužju. Važnost ove knjige bila je u tome što je postala podloga za tradiciju prevođenja Biblije na hrvatskom području. Njegova izdanja prepisivala su se i prilagođavala štokavskom i kajkavskom narječju, zbog čega se može reći da je riječ o prvoj knjizi koja je na taj način ujedinila hrvatska narječja, kaže se. (Hina)



Uskoro spomenik Ivanu Antunoviću u Subotici

Sporazum o postavljanju spomenika biskupu i preporoditelju bačkih Hrvata Ivanu Antunoviću u Subotici potpisali su 4. rujna predsjednica Hrvatskog nacionalnog vijeća Jasna Vojnić, predsjednik Katoličkog društva Ivan Antunović vlč. dr. Ivica Ivanković Radak i ravnatelj Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata Tomislav Žigmanov. Riječ je o zajedničkom projektu ovih triju institucija.

Spomenik će biti podignut pokraj katedrale svete Terezija Avilske, a radovi oko postavljanja trebaju početi 9. rujna, dok se svečano otvorenje istoga planira 15. listopada na blagdan spomenute svetice, koja je zaštitnica katedrale i Grada Subotice.

Inicijativa za podizanjem spomenika pokrenuta je 2015., a gradska odluka o tome donesena je u svibnju ove godine. Autor spomenika je akademski kipar iz Zagreba Bernard Pešorda, a spomenik bi trebao biti visine 2,8 m. Cijeli projekt stoji nešto preko 30 tisuća eura, a njegovo financiranje pomogli su: Prvostolni kaptol zagrebački, Središnji državni ured za Hrvate izvan Republike Hrvatske, Hrvatska biskupska konferencija, Osječko-baranjska županija, HNV, ZKVH, KD Ivan Antunović i pojedini darovatelji.



Trenutak za pjesmu

Vidici

Ima dana kad daleki vidici
u nama rađaju zebnju:
plaši nas slutnja
da na korak od našeg skučenog kruga
svagdašnjih bijeda i trica
počima prorijetko svemirsko sivilo
- pustoš bez kraja
i bez života.

Rumen zore il sutona
u sebi nosi bolnu pjegu smrti:
ranjava nas žalbom konačnih rastanaka,
tugom konačnih potonuća.

I mi se pognute glave
vraćamo u uze
naših memljivih ulica i kuća,
u tjeskobe
naših dana i naših noći,
u naše umore i naša beznađa,
pokajano,
kao pred zoru tenac u svoj grob.

Vladan Desnica

Prevoditeljski kamp „László Németh“ – Hrvatsko-mađarska radionica

Nastavlja se priča o ljetnoj školi mladih prevoditelja, koja se već šestu godinu zaredom održava u Lakiteku, naselju na nekih dvadesetak kilometara od grada Kečkemeta. Naime, u organizaciji Pučke akademije iz Lakiteka, Zaklada za istočna i srednjoeuropska istraživanja i obrazovanje te Društvo mađarskih pisaca temeljem javnog poziva omogućuju besplatno sudjelovanje u prevoditeljskom kampu u Lakiteku. Ovogodišnji kamp umjetničkog prevođenja, koji nosi ime mađarskog književnika Lászlóa Németha, održan je od 16. do 23. kolovoza. Pandemija koronavirusa skoro da je dovela u pitanje održavanje kampa, ali je želja mladih prevoditelja za boravkom u kampu nadvladala sve teškoće. Kamp okuplja sve one koji žele naučiti više o umjetničkom prevođenju i mlađi su od trideset pet godina. Kamp je besplatan. Prevodi se u više radionica sa slavenskih jezika i jezika susjednih zemalja na mađarski jezik i obrnuto. Tako se i ove godine radilo u nekoliko samostalnih prevoditeljskih radionica: hrvatsko-mađarskoj, koju već četvrtu godinu zaredom vodi Lilla Trubics, suradnica Znanstvenog zavoda Hrvata u Mađarskoj, srpsko-mađarskoj, slovačko-mađarskoj, slovensko-mađarskoj, rumunjsko-mađarskoj, poljsko-mađarskoj ...



Stručni voditelj kampa bio je dr. sc. Csaba Gy. Kiss



Sudionici hrvatsko – mađarske radionice s organizatorima

povijest Filozofskog fakulteta Sveučilišta Loránd Eötvös je primjer istrajnosti. Neumorna je njegova energija u naglašavanju značaja poznavanja jezika susjeda i poboljšanja statusa odsjeka na kojima se predaju jezici susjednih naroda na mađarskim sveučilištima. Uvjerili smo se u to i ove godine na plenarnoj raspravi o situaciji akademskog učenja jezika susjednih naroda i nedovoljnom poznavanju tih jezika, a time i kulture, umjetnosti i povijesti susjednih zemalja.

Svakodnevna plenarna predavanja polaznicima kampa daju priliku upoznavanja srednjoeuropskih književnosti i kultura, kulturnih veza i njihove tradicije, dok se u seminarima po grupama upoznaju s teorijom i praksom prevođenja, uz praktičan rad na prevođenju izabranog beletrističkog teksta. Tako su i polaznici hrvatsko-mađarske prevoditeljske radionice radili na seminarima i sudjelovali na predavanjima. Vježbe prevođenja su bile svakodnevne, a radilo se na prevođenju teksta suvremene hrvatske autorice Tanje Mravak.

Gosti-predavači su s polaznicima hrvatske prevoditeljske radionice radili na određene teme. U hrvatsko-mađarskoj radionici održani su brojni seminari i niz zanimljivih predavanja. Tako je dr. sc. Stjepan Blažetin imao više seminara. Seminar „Strah prevoditelja – prevođenje vlastitih tekstova“, „Strah prevoditelja – usporedba originala i prijevoda Péter Eszterházy Egy nő / Žena“, te seminar naslova „Sanjam“. Vjekoslav Blažetin kroz više seminara govorio je na temu „Prevođenje poezije u praksi“ te „Prijevod tekstova na granici niske i visoke književnosti“. Drago Horvat i Jozo Solga izlagali su na temu „Politički izrazi i jezik diplomacije“, dok je Branka Pavić Blažetin radila s polaznicima na publicističkom tekstu, uz naznaku mnogobrojnih problema i zamki pri prevođenju publicističkih tekstova. Ove su godine polaznici hrvatske radionice bili Sonja Đelatović, Dávid Káracsonyi, Ivan Varga i Viktória Varga. Uz spomenuto za sve sudionike organizirana su predstavljanja knjiga, časopisa, razgovori, okrugli stolovi i večeri druženja uz gitaru i duge razgovore.

Branka Pavić Blažetin



U Koljnofu nekada: Ladislav Horváth, Judit Pinezić Fung, Franjo Pajrić stariji i Martin Klemenšić

Potpisan Sporazum o suradnji između Croatice i Hrvatske samouprave Baranjske županije

Dana 17. rujna u prijepodnevnim satima u prostorijama Neprofitnog poduzeća Croatica direktor Čaba Horvath i predsjednik Mišo Šarošac potpisali su Sporazum o suradnji između Croatice i Hrvatske samouprave Baranjske županije.

Zastupnice Hrvatske samouprave Baranjske županije Milicu Klaić Taradžiju, Đurđu Geošić Radosnai, Brigitu Šandor Štivič, Ljubicu Weber, Veru Kovačević i Ružicu Ivanković te predsjednika Mišu Šarošca i Gabora Ivankovića u Croatici je primio direktor Čaba Horvath. Nakon protokolarnog dijela u kojem je sudjelovao i glasnogovornik hrvatske narodnosti u Mađarskom parlamentu Jozo Solga uslijedio je obilazak prostorija, dvorane za priredbe, galerije, tiskare i radijskog te televizijskog studija. U svom obraćanju direktor Horvat naglasio je kako Croatica od lanjske godine više nema pravo tiskanja udžbenika, što je bio glavni profil tvrtke, a ujedno i najvažniji izvor prihoda od izdavačke djelatnosti. U takvoj situaciji upitna je potreba tiskare, a samim tim i broja zaposlenih. „Iskreno ću vam reći, najbolji su nam partneri Slovaci u Mađarskoj, što znači godišnje 15-20 novih naslova na slovačkom jeziku. Jako su aktivni i imaju više autora. Na žalost, na hrvatskom jeziku imamo jako malo izdanja“, pomalo je tužno rekao



Predstavljanje Croatice

na predstavljanje i organizaciju kulturnih priredbi izvan Budimpešte.

Predsjednik Mišo Šarošac naglasio je kako je suradnja između Croatice i Baranjske županije postojala i ranije, ali od danas dobiva i službeni okvir. Prisjetio se objavljenih izdanja, izložbe Zlatka Price u zajedničkoj organizaciji Hrvatskog kluba Augusta Šenoe i Croatice, izdavanja nosača zvuka s pjesmama Ženskog zbora „August Šenoa“, kao i nastupa povodom svečanog otvorenja dvorane za priredbe.

Kako se navodi u Sporazumu o suradnji potpisnici surađuju u cilju očuvanja zajedničkih književnih i kulturnih vrijednosti te zaštite interesa hrvatske nacionalne manjine. Cilj suradnje je ostvarenje zakonom zajamčenih prava, a u cilju očuvanja i obogaćivanja hrvatskog materinskog jezika, kulture i običaja te učinkovitog korištenja financijskih i ljudskih kapaciteta, odnosno postizanja kulturne autonomije. Hrvatska samouprava Baranjske županije ubuduće će svoje publikacije objavljivati i promovirati pomoću neprofitnog poduzeća Croatica. Usuglašeni su godišnji planovi rada, a najavljena je i suradnja u provedbi hrvatskih programa (u području kulture, prosvjete, vjerskog života, folkloru i priredbi za mlade), kao i uzajamna promidžba priredbi, razmjena iskustava te održavanje zajedničkih izložbi i promocija knjiga.

Nakon toga zastupnike Hrvatske samouprave Baranjske županije u Mađarskom je parlamentu primio glasnogovornik Hrvata Jozo Solga, uslijedio je obilazak zgrade Parlamenta, a potom i znamenitosti grada Budimpešte.

Kristina Goher



Potpisivanje sporazuma

direktor Horvat. Od aktivnijih hrvatskih autora naveo je jedino Živka Mandića. Govoreći o Medijskom centru Croatica (Hrvatski glasnik, Radio Croatica, Tv Croatica) naglasio je kako se rad financira iz državnog proračuna, posredstvom proračuna Hrvatske državne samouprave. Izdavaštvo se financira jedino iz ostvarenih prihoda, koji iznose oko 50-60 milijuna forinti. Ministarstvo ljudskih resursa otkupilo je autorska prava za 500 milijuna forinti, od čega je oko 100 milijuna isplaćeno autorima. Suvlasnici Croatice su Hrvatska državna samouprava (97 posto) i Savez Hrvata u Mađarskoj (3 posto). Skupštine Hrvatske državne samouprave odlučila je dio tog iznosa uložiti u kupovinu stanova za budući Hrvatski internat „Collegium Croaticum“. Croatica je također kupila dva stana u Ulici Lónyay. U potrazi za novim poslovnim mogućnostima tvrtka će ubuduće veći naglasak staviti



S Hrvatskim glasnikom u ruci

Vitrina s odličji osnivača prisičke Zbirke sakralne umjetnosti

Čestitka za 80. rođendan Štefanu Dumoviću

Na dan 170. obljetnice rođendana gradišćanskohrvatskoga duhovnika, pjesnika i znanstvenika Mate Meršića Miloradića, 19. septembra, u subotu, mogli bi reći, skoro i simbolično, u Gradišću su se okupili pretpostavni Hrvatske državne samouprave. U prostoriju Zbirke sakralne umjetnosti Hrvata u Mađarskoj, u Prisiku, toga dana je sazvana sjednica, ali pred tim je još na dvoru dočekala mala svetačnost predstavnike Hrvatov iz cijele Ugarske, kot i jubilara, zlatomašnika Štefana Dumovića ki je uz pedeset ljet svećeničtva, 24. septembra napunio i 80 ljeto svojega žitka.

Nazočne je najprlje pozdravio v.d. direktor muzeja, dr. sc. Andraš Handler, ki je preštao zbog spomenutoga značajnoga datuma gradišćanskohrvatskoga velikana Mate Meršića Miloradića i pjesmu, naslova „Bog i Hrvati“. Potom je Štefan Dumović povidao kako je biškup k sebi pozvao jur bolesnoga dušobrižnika iz Kemlje pak mu se zahvalio za sve trude ke je učinio za narod hrvatski. Medjutim, i to se je povidalo, kako je Miloradić rekao biškupu da u grobu neće mirno počinuti, kad će nažalost, sunce zajti nad narodom hrvatskim. „To je bilo 1928. ljeta, a sad je 2020., i hvala Bogu da Gospodin moru mirno počivati, kad to sunce i danas



Zlatomašni blagoslov je podiljen nazočnim

sviti nad hrvatskim narodom, koga imamo zahvaliti vam svim, ki ste u ovom poslovanju i trsite se za nas Hrvate, širom ove zemlje“, naglasio je jubilar, ki je tom prilikom kratko predstavio i svoj put u Božjoj službi, kako je u tridesetom ljetu stupio med dušobrižnike i kako s Božjom voljom skupadrži svoje vjernike 46 ljet dugo na Undi, 42 ljeta u Hrvatskom Židanu, a 40 ljet dugo u Plajgoru. Na spominao zlate maše je onda svakomu darovao i sveti kipic i blagoslovio vitrinu u pratnji molitve, ka je postavljena na ulazu muzeja, s njegovimi brojnim priznanji i nagradami. Ovdje je uz ostalo odličje Red Danice Hrvatske s likom marka Marulića kojega je uručio Štefanu Dumoviću predsjednik Republike Hrvatske dr. Franjo Tuđman 1997. ljeta, a i Zlatni križ Ugarske kot i odličje „Za manjine“, Županijska nagrada Augustina Pavla, lovački Brončani križ Hubertus kot i povelja čas-



Vitrina za rođendan



Glasnogovornik Hrvatov u Parlamentu Jozo Solga čestita jubilaru



Dio skupščinarov

noga gradjana Unde, časnoga ognjobraanca itd.

U ime Hrvatske državne samouprave je slavljeniku čestitao predsjednik Ivan Gugan i zahvalio se je za sve ono što su Štefan Dumović učinili tijekom svojega žitka za hrvatsku zajednicu. Posebno je rekao „Bog plati“ za one sakralne predmete koje je desetljeća dugo pobirao, a i za rodnu kuću ku je onda darovao Hrvatom za muzej. Takaj su gratulirali i prikrali dare i spomenice, zamjenica predsjednika HDS-a Angela Šokac Marković kot i glasnogovornik Hrvatov u Ugarskom parlamentu Jozo Solga. Potom su svi mogli pogledati stalnu izložbu s jedinstvenimi eksponati, na ku moru biti gizdavi ne samo Prisičani, nego i svi Hrvati širom orsaga.

Tiho

Izabran je novi predsjednik

Zemaljsko društvo mađarsko-hrvatskog prijateljstva 28. kolovoza 2020. godine održalo je skupštinu na kojoj je izabrano novo rukovodstvo. Društvo je utemeljeno 2004. godine sa željom povezivanja gradova i naselja s obje strane granice, odnosno hrvatske nacionalne manjine u Mađarskoj i mađarske nacionalne manjine u Hrvatskoj. Na ovogodišnjoj skupštini dužnost predsjednika od Marka Kovača preuzeo je Tamás Fodor, koji je od samih početaka vodio udruhu. Novi predsjednik želi nastaviti u dosadašnjem dobrom smjeru i po mogućnosti uključiti mlađe u aktivnosti organizacije. Skup je svojom nazočnošću uvećao generalni konzul Republike Hrvatske u Pečuhu Drago Horvat.

Zemaljsko društvo mađarsko-hrvatskog prijateljstva kroz dosadašnjih 17 godina rada posvetilo se prekograničnom povezivanju, o čemu svjedoči i veliki broj članova iz Mađarske i Hrvatske, među kojima su brojni predstavnici gradova, civilnih udruga i manjinskih samouprava. Društvo je svojim vezama, pružanjem pomoći pri povezivanju te posredovanjem između poduzetnika i poljoprivrednika nastojalo „ukloniti“ državnu granicu između dvije zemlje. Ovogodišnja skupština bila je malo skromnija što se tiče odaziva (uglavnom zbog pandemije): odazvalo se četrdesetak članova, što nije bilo dovoljno za kvorum, pa je sjednica pomjerena za sat vremena. Skupštinu je otvorio dotadašnji predsjednik Marko Kovač koji je pozdravio okupljene, među njima i generalnog konzula Republike Hrvatske Dragu Horvata, koji se zatim obratio nazočnima, zahvalivši se članovima i rukovodstvu na naporima udruge u području povezivanja dviju država, zaželivši uspješan budući rad. Nakon pozdravnih riječi jednoglasno je prihvaćen dnevni red naveden na pozivnici: rasprava o godišnjem izvješću o radu, izvješću o aktivnostima za javno dobro, financijskom izvješću, zahtjevima za primanje u članstvo, izbor novog rukovodstva te plan rada i proračun za 2020. godinu. O proteklom razdoblju izvještavali su članovi starog rukovodstva, a nakon izbora novog rukovodstva riječ su preuzeli novoizabrani predsjednik Tamás Fodor i novi članovi predsjedništva. Za zamjenika predsjednika izabrana je Eleonóra Takács Fodor, za glavnu tajnicu Monika Soltra Nagy, dok su za članove predsjedništva izabrani Lajosné Miklai i Lajos Ojtó. Za predsjednika Nadzornog odbora izabran je Zoltán Sipos, a članovi su János Miszlang i Tibor Meggyes.



Bivši (slijeva) i novi predsjednik (zdesna) u društvu generalnog konzula Drage Horvata

Foto: MLADEN ŠKRILIN



Bivši i novoizabrani članovi rukovodstva



Pozdravne riječi bivšeg predsjednika

Državna škola u Lukovišću

Kako donosi list Somogyvármegye u broju od 24. kolovoza 1909. godine selo Lukovišću već odavno želi imati državnu školu. Ovo pitanje je već više puta postavljeno, a sada izgleda da je u fazi ostvarenja. Država kao uvjet osnivanja državne škole propisuje kako u tom slučaju selo treba osigurati prostor i stan za učitelja, izgraditi ga. Selo Lukovišće do sada nije imalo novaca za to te su rješili kako će uzeti kredit od 6 000 kruna, o čemu su i obavijestili list Somogyvármegye. Od državnih tijela dobili su dozvolu za ovu finacijsku transakciju. Uskoro će Lukovišće imati državnu školu.

Skupština je Marka Kovača izabrala za vječnog počasnog predsjednika, zahvalivši mu se i ovom titulom na dugogodišnjem radu na čelu organizacije. Bivši predsjednik se zahvalio na tituli, zaželivši uspješan rad novom rukovodstvu i ponudivši svoju pomoć. Gospodin Kovač nakon sedamnaest godina vođenja društva smatra da je promjena dobrodošla i da je bivše rukovodstvo udarilo temelje prekogranične suradnje na kojima je vrijedno nastaviti izgradnju te se nada da prekogranične veze neće osporiti ni korona-kriza, jer pravo prijateljstvo traje vječno, a mnogi su od članova društva s obje strane granice doista postali prijatelji. A kako bi i moglo biti, kad se radi o društvu mađarsko-hrvatskog prijateljstva.

beta

Mala stranica



Svjetski dan ljudskih naselja – 1. listopada

Ljudska su se naselja tijekom duge ljudske povijesti znatno razlikovala. Današnje moderne kuće posve su drukčije od onih otprije dva ili više stoljeća. Ljudska naselja svjedoče o načinu života ljudi, njihovoj težnji da stanovanje, rad, raznovrsne ljudske aktivnosti (vjerske obrede, kulturne događaje itd.) učine što ljepšim. Zato je vrijedno proučavati ljudske građevine iz prošlosti, ali i promatrati sadašnje. Kad niče ljudsko naselje valja razmišljati da ljudi u njemu – osim što će ondje stanovati – moraju nabavljati razne potrepštine, šetati, baviti se sportom itd. Promotrite naselje u kojem živite i istražite zadovoljava li sve ove potrebe.



Glasnikov glazbeni kutak

PRAVILA IGRE Mladi, zgodni i glazbeno talentirani mladići iz grupe „Pravila igre“ na glazbenoj su se sceni pojavili 2016. godine. Želja im je bila publici ponuditi nešto novo, svježije i drugačije u skladu s modernim glazbenim trendovima, nešto dosada neviđeno u regionalnim okvirima, a sa druge strane prilagođeno hrvatskoj publici. Kada se govori o glazbenom izričaju „Pravila igre“ riječ je o modernijem i urbanijem pop-rocu, a uzor su im kako sami naglašavaju, The Script, One Republic, Bon Jovi, Nickelback, Deep Purple i Pink Floyd. „Pravila igre“ publici se predstavljaju sa singlom prvijencem „Nebo na mojoj strani“. Mladi i talentirani glazbenici za četvrti rođendan benda svoje vjerne fanove odlučili su počastiti novim singlom. Kako redovito održavaju komunikaciju s pratiteljima na svojim društvenim mrežama, ovog puta bend je odlučio da će singl biti pjesma koju odabere publika. Nakon par dana glasanja odluka je pala na pjesmu „Voli me jedan dan“.



Stigao je listopad

Evo nas već u listopadu, mjesecu koji je u slavenskim jezicima dobio ime po tomu što u njemu najviše opada lišće biljaka. Osluhnite prirodu i čut ćete gitaru jesenjeg vjetrova na granama krošanja i lišća po cesti. Mnogi ljudi ne vole jesen, jer je vrijeme sivo, mokro, mutno, tmurno, vlažno i nesnosno. Ipak, ako malo više proboravite u prirodi naći ćete ljepotu i u ovom mjesecu: možete se koturati na tepihu lišća, skupljati prekrasno lišće ružičaste boje, jesen daje mnoštvo ukusnog voća, a ako imate gumene čizme uživancija je skakati u lokvama.



Listopad

Za pametne i pametnice

KRIŽALJKA

The crossword puzzle grid contains the following letters:

- Across 1: Š, N
- Across 2: O, L
- Across 3: L, S
- Across 4: J, R, B, C
- Across 5: J, Z
- Across 6: D, N, J
- Across 7: Š, C
- Across 8: Z
- Down 1: S
- Down 2: S
- Down 3: B, K
- Down 4: J
- Down 5: E
- Down 6: C
- Down 7: C

Na „bratvi“ kod obitelji Horvat

U pomurskom kraju sredinom rujna započela je berba grožđa. Sunčano je vrijeme bilo idealno za berbu pa su se u vinogradima mogli primijetiti berači kako zasukanih rukava beru plodove cjelogodišnjeg rada. Ovogodišnja berba započela je nešto kasnije nego lani, a količina sladora bila je manja od prijašnjih godina, što su prema mišljenju stručnjaka prouzročili kasni svibanjski mrazovi i vrlo promjenljivo ljetno vrijeme s obilnim kišama. Obitelj Horvat iz Mlinaraca se prema odgovarajućim parametrima također odlučila za berbu sredinom rujna. Za njih je berba posebna prigoda, vrijeme okupljanja obitelji i rođaka. Majka, gazdarica Margit Horvat pripremila se onako kako se to nekada činilo: prethodni je dan kuhala i pekla da ima čime ponuditi berače, bilo je pečenja i tradicionalnih pomurskih berbenih kolača, kuržnače i prohe te obilja dobrog raspoloženja.

„Gorice“ tj. vinogradi većine mlinaračkih obitelji nalaze se u Šandorici, u blizini Pustare i Mlinaraca, no vinograd obitelji Horvat smješten je u Boni kod Kerestura, jer ih obiteljska tradicija vezuje uz vinograde koji su u zemljišne knjige zavedeni pod nazivom Nova Gora.

„U zemljišnom uredu za gorice Boni piše Nova gora, ta gora je bila najveć fičehaska, keresturska, kotoripska i dubravska. Te Horvati su tu meli gorice, sam da su hrvatsko-mađarsku granicu zaperli, kaj je tam ostalo mađarsko to je tam ostalo, a kaj je tu ostalo hrvatsko to je tu ostalo. Jako su se tužili te hrvatski ljudi, znamo to, moj japa je bil iz Kotoribe. Kotoripčani nemaju tam



„Gorice“ tj. vinogradi većine mlinaračkih obitelji nalaze se u Šandorici

„Deset let kak je japa, moj muž fmrl, on je jako rad delal v gorica, potle smo se pitali kaj bomo ve? Deca su znala kak se to dela, pak nesu šteli prodati, a ja nim pomognem kolko morem. Sin Gabor je zasadil nove sorte belog grozdja, jesu i jabuke, breskve, slive. Ovo leto su nam jako lepe gorice, sin je vek jako pazil kaj je došel špricati. Jako nam je lepo da je bratva. Ve smo samo čalada, moja deca i moja sestra pa nenja kčerka, negda smo skupa z rodbinom brali, ve su betežni pak nesu došli, a vu strahu su od korone. A išče prejdi, da sam ja bila deklčka gorice su bile pune. Moji majka su imali na Šandorici gorice, tam su došle žene skupa delati, onda su one popevale v gorica, negda je se bilo, veselije, huškalo se po gorica z jednog brega na drugi „kak si kaj, kuma kaj delaš i tak dale“, ve je se stiha, zato dagda i mi popevlemo“, rekla je i zapjevala lijepo vinogradske popevke, „Stara gora nigdar nisi sama“ i „Tak su rekli kuma Dora“.

U blizini vinograda obitelji Horvat nalazi se i kapelica posvećena sv. Ani, koju je podigao jedan keresturski vlasnik vinograda i povratnik iz Amerike, čija se majka zvala Ana. Prethodnih godina na svetu Anu održavalo se proštenje sa svetom misom, koje je, nažalost, ove godine izostalo. Žao je i Margiti i njezinoj sestri, jer kako kažu uzvišen je osjećaj moliti se u prekrasnoj prirodi i osjećati se bliže Bogu te osjetiti kako vinograd živi. Tada žene pripremaju kolače i po „goricama“ Boni čuje se hrvatske „popevke“. Naravno, bilo ih je i ovaj put: Margit i sestra Ibolya imaju vrlo lijep glas, pa su njihove „popevke“ privukle nekoliko ljudi iz susjednih „kleti“, koji su se divili prekrasnim hrvatskim pjesmama. Kada sam ih upitala vrijedi li obrađivati vinograd ako ne piju vino, odgovorile su mi: „Za vino neje vredno delati, makarse prodaje, al ak se dela drage vole, da vidimo kaj je lepo ono kaj smo napravili, i da tu skupa pozijemo, onda je vredno“.

beta



Berba je okupila obitelj

gorice kak mi tot, pak su tu delali gorice, sam da su zaperli granicu više nesu mogli. Što je imel tu rodbinu oni su to uzeli na svoje ruke i delali. I moj japa je delal jedne kotoripske gorice, ja sem išče deklica bila, potle je kupil klet“, „prepovedala“ je o povijesti vinograda Margita Horvat. Vinograd Boni poput Legradske gore još čuva uspomenu na vremena kada se i bez mosta prelazilo preko Mure, kako bi se Hrvati s obje obale radovali urodu grožđa i uz kapljicu njegovali hrvatsku riječ.

Obitelj Horvat vinograd je kupila od fičehaskog vlasnika: Margitin suprug radio je u zadrugi u Keresturu, a cesta za vinograde Boni skreće upravo kod bivše zadruge. Na žalost, on je već pokojni, ali podrum i trsovi još uvijek čuvaju trag njegovih ruku, dok je obitelj nastavila obrađivati vinograd, preuzevši tradiciju od oca. U ljepoti vinogradskog rada sada već uživaju i sin Gabor i kći Margit, koji su svjesni važnosti brige o prirodi, iako nisu pretjerano veliki ljubitelji kapljice.



Sestre Margit i Ibolya pripremile su berbene kolače



FOTO: PETAR TVRAN

Pozvati na obraćenje i ukazati na vječni cilj

Spomen na farnika Jošku Preča (1926. – 2020.)

Dobro se znamo spomenuti Jezušev sukob s mnoštvom farizeja zbog Levijevoga obraćenja, ki je bio carinik, a postao pak apoštol i evanjelist imenom Mate. Jezuševa poruka u tom sukobu je prilično ovako glušala: „Sin človičanski je došao zbog betežnikov da ih izliječi.“ Mislim da nije slučajno da uprav na Matejev svetak je preminuo naš dragi i veseli farnik i prodikač, gospodin Joško Preč (1926. – 2020.).

Kad su mi pandiljak prošli tajedan iz Jure javili njegovu smrt, pred očima mi se je ukazalo njegovo lice sa smihom i onaj dan kad sam ga preposlidnji put živoga vidio i njemu binčao za 90. rodjendan. „Hodi mru bliže i mi govori glasnije, kad sam nastao gluhi kot štuk“ – mi je nasmijano rekao i dodao: „Jako sam zahvalan dragom Bogu i Blaženoj Divici Mariji da su mi pomogli. Budi i ti radostan duhovnik, kot sam i ja bio.“

Bog je pozvao človiaka na blaženi žitak. Človiak je zbog svoje neposlušnosti dospio daleko od stila žitka, kako je to uistinu humano i po Božjem, ali po Jezušu Kristušu je dobio novu šansu: „Obratite se i vjerujte i borite se za nebesko kraljevstvo.“ Duhovniki, izabrani na blizak suživot s Bogom i s ljudi, pozvani su da u svojem žitku peršonski doživu ovu Božju velikodušnost, a ča su doživili, u to uronu sve one ki išču blaženi žitak.

Kad sam ja bliže upoznao gospodina Jošku, on je jur bio u mirovini. Rado je dohadjao u moj rodni Koljnof, Blaženoj Divici Mariji. Vidio sam ga klečeći moliti pred oltarom, s dibokim uvjerenjem kričeći prodikovati s prodikaonice poziv na obraćenje i nužno naglašavati Božju beskrainu ljubav, našaliti se s vjerniki po svetoj maši kraj hodočasne crikve. Čudaputi se je činilo da je pravi nasledovatelj prastaroga ruskoga pokreta, koji su člani postali „norci“ zarad Boga da ukažu na prave vridnosti, čistoću i poniznost. Vjerovao je da kršćanske vridnosti se ne naglašavaju nek va crikvi, nego moru biti vidljivi u svagdašnjem uredjenju žitka svih nas – to je nazvistio u usmenom i pisanom obliku, med ostalim u Glasniku i Hrvatski novina. Imao je veliko srce i podilio je svoje s njegovimi siromahi u Juri, ne misleći na se, a bio je mru i tvrdoglav kotno je to, po mojem mišljenju, karakteristika nas Hrvatov, no nikad nije mislio da je žitak moguć, prez zajedništva s Bogom i prez da se oprostuju grihi.

Kada budemo svečevali svete andjele čuvare će biti pokopan u njegovoj rodnoj Undi. Nažalost, ne morem biti nazoči, no batri me rečenica svete Monike, Augustinove majke: „Nije toliko važno kaj se pokopa tijelo. Prosim vas da kod oltara Božjega nute spomenuti i od mene.“ U varošu kršćanskih svidokov, u Rimu ću moliti za njega i prositi ga da bude „andjel čuvar“ našega hrvatskoga naroda i na ugarskoj strani Gradišća.

Biti radostan kršćan, uvjeren svidok, obratiti se i oprostiti svim, ne zgubeći vječni cilj – to je za mene životna poruka gospodina Joške Preča. O Marija pomozu mu, budi mu Jezuš milostivan!

P. Anijan Marko Mogyorósi O.S.B.

Na obali Drave u Barču

I ove je godine 19. rujna u Barču na obali Drave organizirano natjecanje u kuhanju fiš-prikaša. Vladalo je ogromno zanimanje kako onih koji su kuhali tako i brojnih posjetitelja. Prekrasan dan pogodovao je druženju na otvorenom u doba pandemije koronavirusa. Kako donose barčanske vijesti, okupilo se više od petsto ljudi koji su kroz cijeli dan posjećivali priredbu organiziranu na dravskoj obali. Mnoge ekipe bile su dobro raspoložene, kao i njihovi gosti i navijači. Natjecao se u odnosu na prošle godine znatno manji broj ekipa, njih osam, a to su bile uglavnom grupe prijatelja koje se i inače druže. Tako i ekipe naših Hrvata koji u znatnom broju žive u ovom dravskom gradiću i dobro su organizirani oko tamošnje Hrvatske samouprave i KUD-a „Podravina“. Na žalost, ekipe i prijatelji iz Republike Hrvatske ove godine nisu mogli nazočiti jer su granice zbog pandemije zatvorene. Najbolju riblju juhu skuhalo je prema ocijeni žirija ekipa „Dráva Vizitúra“, druga je bila ekipa „Bökös Fiúk“ iz Csokonyavisontea, treće mjesto osvojila je ekipa „Rudi bácsi és Társai“. Posebnu nagradu dobila je ekipa „Podravina“ kao najjača (najsložnija) muška ekipa. Okupili su se najmlađi i oni malo stariji uz živopisne programe, plesne skupine, zborove, a nije izostao ni večernji koncert Józsefa Huszára.



Branka Pavić Blažetin

„Ružmarin“, pjevački zbor baćinskih rackih Hrvata

Pjevački zbor „Ružmarin“ osnovan je u travnju 2005. godine na inicijativu trenutačno jedinog muškog člana Lajosa Peritya, a 2006. registriran je kao udruga. Predsjednik udruge Perity otada vodi pjevački zbor koji redovito nastupa na raznim susretima i priredbama, pa tako i susretima hrvatskih pjevačkih i crkvenih zborova. Proteklih desetak godina gostovali su u Dušniku i Kačmaru te drugim naseljima. „Nažalost, broj članova u stalnom je opadanju, a članstvo sve više stari, mlade je teško pridobiti jer su zainteresirani za druge stvari“, rekao nam je među ostalim predsjednik. Zbor podjednako izvodi izvorne pučke i crkvene racko-hrvatske i mađarske pjesme. Velikom vrijednošću smatra što imaju starije članove koji su tradicionalne racko-hrvatske pjesme naučili od svojih starih, te ih sve do danas njeguju na doista zavidnoj razini. Najstarija članica zbora je Anica Gužvan Marokić, koja ima 91 godinu, ali je uvijek spremna za pjesmu u izvornoj rackoj nošnji. Pjesma joj je život, a i danas rado prihvaća solo izvedbe. Kako dodaje predsjednik Lajos Perity, poziv mjesne Hrvatske samouprave i nastup nakon hrvatske mise koja je služena u povodu župnog proštenja i blagdana Male Gospe predstavljao im je veliko zadovoljstvo.



Članovi pjevačkog zbora „Ružmarin“

S.B.

SERDAHEL

Udruga za unapređenje pomorskog javnog života osnovana je u proljeće ove godine u cilju razvoja turizma, seoskog turizma, njegovanja tradicija i očuvanja regionalnih kulturnih i prirodnih vrijednosti, posebice hrvatskih običaja te promoviranja sportskih i rekreativnih aktivnosti. Ta organizacija na čelu s Csabom Rádijem sredinom rujna priredila je Dan prijateljstva i zajedništva kako bi se u krugu mještana smanjio osjećaj otuđenosti prouzročen mjerama za suzbijanje koronavirusa. Tijekom Dana zajedništva obitelji i prijatelji su kuhali u kotliću, organizirane su sportske aktivnosti, a bilo je i plesa i pjesme uz glazbu tamburaša i harmonikaša na livadi pored jezera Serdachel.

KERESTUR

Kulturno društvo Kerestur 3. listopada kod Hrvatske zavičajne kuće početkom u 11.00 sati priređuje „Berbeni piknik“, na koji poziva sve zainteresirane. Od 11.00 okupljeni mogu sudjelovati u simboličnoj berbi grožđa, pogledati radove na uređenju zavičajne kuće i uživati u kulturnom programu mjesnog Ženskog pjevačkog zbora „Ružmarin“ i Pjevačkog zbora iz Bajče.

VRŠENDA

Hrvatska samouprava Vršende i Pastoralni ured Pečuške biskupije organiziraju Susret hrvatskih crkvenih zborova koji će se održati 3. listopada u vršendskoj crkvi. Susret počinje usavršavanjem članova hrvatskih crkvenih zborova u vršendskoj Šokačkoj čitaonici, a nastavlja se svetom misom na hrvatskom jeziku koja počinje u 14:30. Misu služi voditelj Hrvatskog povjerenstva Pečuške biskupije velečasni Augustin Darnai. Sudionici susreta su Pjevački zbor „Bise“ iz Kozara, Pjevači iz Kujinja, Pjevački zbor iz Harkanja, Pjevački zbor „Karašica“ iz Katolja, Pjevački zbor „August Šenoa“ iz Pečuha i Pjevački zbor „Orašje“ iz Vršende. Slijedi popodnevno druženje za umirovljenike s početkom u 16 sati.

SANTOVO

Nakon što je u lipnju odgođena zbog pandemije koronavirusa podjela sakramenta Krizme održat će se u Marijanskom svetištu na santovačkoj Vodici u subotu, 3. listopada u 11 sati. Sakrament Svete potvrde ili Krizme zajedno s krštenjem i euharistijom čini cjelinu „sakramenata kršćanske inicijacije“, čime je ovaj sakrament nužan za primanje Kristove milosti. Potvrda, kao što i samo ime govori, je sakrament kojim osoba potvrđuje svoju vjeru i svoju pripadnost Crkvi. Misno slavlje predvodit će nadbiskup kalačko-kečkemetski dr. Balázs Bábel, a sakrament Svete potvrde primit će dvadeset troje mladih, većinom iz Santova, ali i iz obližnjih naselja.

BIZONJA

Farska općina Bizonje prošle nedilje je dala blagosloviti, u okviru svete maše u osam uri, obnovljene orgule. Bizonjsku kraljicu instrumentov je zgradio 1870. ljeta požunski majstor Vincenz Mozsny. To ljeto je po prvi put na orgula kantorirao János Skerlán i odonda stoji u službi bizonjskih vjernikov. Ovput je za mašom na nji svirao orguljaš Balázs Giczi.

MLINARCI

U Mlinarcima, naselju koje se proteže uz rijeku Muru, postavljene su informativne ploče o regionalnim endemskim vrstama. Slovenija, Austrija, Mađarska, Hrvatska i Srbija zajednički rade na uspostavi rezervata biosfere na prekograničnom području Dunava, Drave i Mure. Uzduž tih rijeka pa tako i u Mlinarcima posljednjih godina odvijali su se radovi s ciljem očuvanja prirodnog okoliša. Najnoviji instrument suradnje spomenutih država je prekogranični projekt lifelineMDD koji je vrijedan gotovo tri milijuna eura, a provodi se u cilju unapređenja ekološke povezanosti u budućem rezervatu biosfere „Mura-Drava-Dunav“. Jedan od glavnih ciljeva projekta je obnova zapuštenih, zamuljenih i od rijeke odsječenih prirodnih staništa i ekoloških koridora.